

ТОШКЕНТ ФАРМАЦЕВТИКА ИНСТИТУТИ
SOLIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENENT FARMASEVTIKA INSTITUTI
KAFEDRA : DORI TURLARI TEXNALOGIYASI
MALAKALIY BITIRUV ISHI

QO'LYOZMA HUQUQIDA

XOLMATOVA NARGIZA XUSNUTDINOVNA

MAVZU: KO`K CHOY ASOSIDA
OZIQLANTIRUVCHI KREM
TEXNALOGIYASI

ILMIY RAHBAR: DOT. SH FEXRUZOVNA.

TAQRIZCHI. KATTA O`QITUVCHI RAXIMOVA . O .

TOSHKENT 2014

ТОШКЕНТ ФАРМАЦЕВТИКА ИНСТИТУТИ

факультети Дори тибқи техникаси
кафедраси Фармация Ташқи табиот йўналиши 2/17 гуруҳи
Тасдиқлайман [Signature]
Кафедра мудир К.С. Давлатмуродов
2004 йил « »

БИТИРУВ МАЛАКАВИЙ ИШИ БЎЙИЧА ТОПШИРИК

Талаба Холматова Наргиза Хуснутдиновна
(фамилияси, исми, шифри)

1. Битирув ишининг мавзуси кўб шубҳа асосида оқир-кўчирчи крем технологияси

2004 й. « » кафедра мажлисида маъқулланган.

2. Битирув иши топшириш муддати

3. Битирув ишни бажаришга доир бошланғич маълумотлар косметик кремлар ва шари хамияти, косметология ҳақида умумий тushuncha манбалари

4. Ҳисоблаш-тушунтириш ёзувларининг таркиби (ишлаб чиқилган масалалар рўйхати) косметик кремлар технологияси, косметик усуллар технологиясида ishlatiladigan yordamchi moddalar ishlatiladigan asoslar.

5. Чизма ишлар рўйхати (чизмалар номлилик кўрсатилади)

1-2 jaduallar: krem lasosida xifat ko'rsatkichlari
krem ni tarkibi va sifatini baholash. Rangi, pH ko'rsatkichlari
Turg'unligi

6. Битирув иши бўйича маслаҳатчи(лар):

№	Бўлим мавзуси	Маслаҳатчи ўқитувчи ф.и.ш.	Имзо, сана	
			топшириқ берилди	топшириқ бажарилди
	Asos fanlash	dot. Sh. Fekru- tova		
	Asos va yordam- chi moddalar tarhibini aniqlash	Rahimova N.		
	kremlarini sifatini baholash	Rahimova O		

7. Битирув ишини бажариш режаси

№	Битирув иши босқичларининг номи	Бажариш муддати (сана)	Текширувдан ўтганлик белгиси
I bb	kosmetologiya haqida umumiy tushuncha va uning xarakteristikasi		
II bb	kosmetik kremlar ta'rif, tasnifi		
III bb	Asosga kiruvchi do- milar moddalar		
IV bb	kosmetik kremlar sifatini baholash		

Битирув иши раҳбари Ashandarova Sh. F. (фамилияси, исми, шарифи) _____ (имзо)

Топшириқни бажаришга олдим Rahimova O (фамилияси, исми, шарифи) _____ (имзо)

Топшириқ берилган сана 2004. ____ йил

I. Asosiy tushunchalar va talablar

Kirish

Adabiyotlar sharhi

I Bob kosmetologiya haqida umumiy tushuncha va uning variatsiyalari

1.1. Kosmetologiyaning tasniflashi

1.2. Terining tuzilishi va funktsiyalari

Tajriba qismi

II - Bob kosmetik kremning tayyorlashi, tasnifi

2.1. Kosmetik kremning texnologiyasi

2.1.1. Antioksidantlar

2.2. Kosmetik vositalar texnologiyasida ishlatiladigan yordamchi moddalar

2.2.1. Asalari mum

2.2.2. Tonalangan suv

III Bob Asosga kiruvchi dorivor moddalar

3.1. Asoslar

3.1.1. Asoslarga qo'yiladigan talablar.....

3.2. k6k choy ekstrakti asosida oziq-
lantiruvchi krem texnologiyasi -----

3.3. krem k6k choy asosida -----

3.4 k6k choyning foydali tomonlari ----

IV Bob Kosmetik kremlarning sifa-
lini baholash. -----

4.1. Tashqi ko'rinishi -----

4.2. kolloid turqunligi -----

4.3. Harorat turqunligi -----

4.4. pH ko'rsatkichi -----

4.5. Umumiy xulosalar -----

Foydalanilgan adabiyotlar

Ushbu ishning maqsadi shlah chiqar-
ilganligi haqida ma'lumotlar - turli
da - baliq, uning bu sohada
druy talqini uning yillarda muvaffaq
laradi. Uning maqsadida uning muvaffaq
ida shlah chiqarish kuchi ko'rib olin-
monatlarida uning chiqarilgan
qayd qilgan kuchi, ushga adabiyot-

Kirish

Kosmetika va parfumeriya vositalaridan qadim zamonlardan buyon foydalanilib kelinadi. Barcha xalqlar orasida turli xil ushbu bog'liq beruvchi vositalar, yuz va badanlarga chiroy beruvchi boyog'lar keng qo'llanilgan. O'ttuz asrlarda bunday vositalardan diniy marosimlarda, ser-jode qilishda va alhiemyoda foydalanish urf-odat bo'lgan.

Kosmetika va parfumeriya vositalarini ilk bor san'at miqyosida ishlab chiqarilganligi haqidagi ma'lumotlar turlicha bo'lib, ularning fan sohasidagi ilmiy talqini oxirgi yillarda mujassamlanadi. Aynan manbalarda san'at miqyosida ishlab chiqarish birinchi bo'lib arab mamlakatlarida amalga oshirilganligi qayd etilgan bo'lsa, boshqa adabiyot-

larda esa janubiy-sharqiy Osiyo ham-
da Yaponiya, Gretsiya va Italiyada deb
keltirilgan. Zero Yevropa mamlakatlari-
ning parfumeriya vositalari bilan
atirgul xurri arab davlatlaridan kel-
tirilganligi haqida aniq ma'lumotlar
bor.

XIV-XV asrlarga kelib kosmetika va
parfumeriya vositalari tanig'i hamda
sarmoyador odamlar orasida keng ish-
latila boshlandi.

Kosmetika va parfumeriya vositala-
rini sanaat miqyosida ishlab chiqarish
rivojlanib, XVIII asrga kelib Rossiyada ham
ishlab chiqarila boshlandi.

Hozirgi kunda kosmetika va parfyu-
meriya vositalarini ishlab chiqarish alo-
hida asbob-uskuna yuqori ish urum-
dorligiga ega bo'lgan automat-mashin-
nalarga almashtirilmog'da. Ushbu sanaat-
ni modernizatsiya qilish va yangi tex-
nologiyalarni talbiy etish bugungi kun ta-

labi bōlib goldi.

Yuporida keltirilgan varifalarni amalga oshirish uchun soxa mutokassislari tayyorlash dasturini jadal amalga oshirish kerak bōladi. Toshkent farmatsiutika institutida o'zta Oxya respublikalari oraxida birinchi bōlib kosmetiutika yōnalishi ochildi va talabalalar qabul qilindi va qator latsiy nuzxon lango va bōlganlar ushshak haxosi tabuy chiroqni va inglisi ingliz gōlsh ushshak va muntazam ravishda pu ushshak bōladi. Buning dōyu tagat lavishni ta'kid qilish va'isi de'mo narorat qilib bōlish, muntazam va mag'radi gemustika bilan shug'ullash haxda kimgi haxda qilona foydalanish kerak. Bularidan kosmetika va kosmetologiya soxtalaridan foyda foyda lavishni bōlish uchun kosmetika va kosmetologiya foyda foyda foyda foyda

I Bob.

kosmetologiya haqida umumiy
tushuncha va uning vazifalar.

Soʻgʻlom odamning tashqi koʻrinishi, ya-
ni terisi mayin tarang va chiroyli rang-
da, sochlari gʻalin va tabiiy yaltiroq bo-
ladi. Koʻpincha namuzda tashqi koʻrinishi-
ga beparvo boʻlgan, oʻz yoshiga nisbatan
tez qarigan va gʻator tashqi nuqsan-
larga ega boʻlganlar uchrab turadi.

Tabiiy chiroyni va sogʻligʻni saqlab qo-
lish uchun va muntazam ravishda par-
varish kerak boʻladi. Bunga toʻgʻri sugat-
lanishni tashkil qilish va uni doimo
nazorat qilib turish, muntazam va
magsadli gimnastika bilan shugulla-
nish hamda kosmetikadan ogʻilona fay-
dalanish kiradi. Bularidan kosmetika va
kosmetologiya vositalaridan toʻgʻri fayda-
lanishni bilish uchun kosmetika va kos-
metologiya haqida toʻgʻri tashvishga ega

bölish kerak.

Kosmetika - grekcha (kosmetikal) soxidan olingan bōlib, pardoxlash, chiroy berish san'ati hamda pardoxlash uchun ishlatiladigan vositalar hamda usullar degan ma'noni anglatadi.

Kosmetologiya - (kosmetiko - logia) - tibbiyat faning bir bōlimi bōlib pardoxlash san'ati haqidagi yoki erxon chiroyini turli-tuman usullar va vositalar yordamida saqlashi haqidagi ilmfan deganidir.

Kosmetologiya fani quyidagilarni o'rgatadi:

- tashxis qo'yishni
- profilaktikani
- teridagi kosmetik nuqsонlarni davolash va bartaraf qilishni
- bosh, yuz va badandagi fuqma hamda keyin paydo bōlgan nuqsонlarni bartaraf qilishni.
- kosmetika san'atida ishlab chiqarilayotgan vositalar texnologiyasini va buning

marto marto chiqarishni rjalashtrilo-
yotgan yangi kosmetika vositalarining
ra xaresizligini tekshirishni hamda ular-
ning sifat nazoratini otkazishni
kosmetologiyani fan sifatida riuqj-
lanishni xorija kurning talabi bolib
golgogda.

XK asrning oxiriga kelib kosmeto-
logiya fan sifatida riuqjlanib, far-
matsevtika bilan uygunlasha bordi.
Koppina preparatlarni dori vositasi
yoki kosmetika vositasi deb atalishidan
gatiy naxar, ular kasigatan ham ich-
kale guruhga mansub. Biron be terija
ishlatiladigan kimyoviy modda chert, yo-
ni befarq bola olmaydi, kattoki suv
ham. Buni suv mislida koradigan bol-
xab, uni bezarar va indifferent deb
hisoblanadi. Ammo suv bilan kollangan
tamponni ikki kun mobaynida ux kub-
XZ yuz terisiga boyib ushlab fu-

ribsa terida o'rganish rōy buradi va enterlybinlar paydo bōladi.

Yuqoridagilarga asoslanib shunday xulosa qilish mumkinki, barcha kosmetika vositalari kosmetseptika moddalari bōladi. Kosmetseptikaga faqat ayrim moddalarni, ya'ni aniq tibbiy maqsad uchun ishlatiladigan moddalarni, ya'ni aniq tibbiy maqsad uchun ishlatiladigan moddalarni kiritib bōlmaydi. Demak kosmetika vositalari bilan kosmetseptika vositalari orasiga qat'iy chegaro qo'yish mumkin emas. Kosmetseptikada ishlatiladigan natija olinma, uni ham kosmetika ham kosmetseptika ustasi deb hisoblash mumkin bōladi.

2.1. Kosmetologiyaning tasniflanishi
Kosmetologiya fan sifatida rivojlanib
hozirgi kunda yangi ramonaviy yo-
nalishlari shakllanmoqda. Ushbu yo-
nalishlarning rivojlanishida uning ko'p fan-
lar va turli xil soha turlari bilan mu-
rakkab bog'lanishligi asosiy omillardan
bolib hisoblanadi. Kosmetologiya 2 ta
katta yo'nalishga tasniflanadi.

1. Estetik kosmetologiya

2. Tibbiy kosmetologiya

Estetik kosmetologiya

Estetik kosmetologiya ikki xil yo'na-
lishdagi o'z ichiga oladi:

- profilaktikali kosmetologiya
- dekorativ - ozlanishli kosmetologiya.

Profilaktikali kosmetologiya

Profilaktikali kosmetologiya inson-
ning tanasini sog'lom saqlab turish
muammolari, xususan teri sochi tur-

inog va boshqalarning parvarishi bilan shugullanadi va quyidagi muammolarning yechimini xlaydi

- organizmni har xil usullar yordamida soglomlashtirish, faol hayot tarvi targiboti:

- rasional sugatlarish, uyqu va bedorlikni to'g'ri rjalashtirish, asab tizimini mustahkamlash.

- muntazam raushda soch, tiznog, badan va yuz tizini parvarishlash uchun munoxib vositalarni tanlash, kri butunligini saqlab qolgai holda mustakulni tarang qiluvchi asboblardan foydalanish. asboblari, darsenal, dihtzi, epilyatxiya asboblari va boshqalar.

- Profilahtikali kosmetologiya asosan yoshlikni saqlanishiga, fashgi korinishning salbiy o'zgarishiga, gari shiga qarshi kurashishga baratilgan.

Dekorativ - izlanishli kosmetologiya

Dekorativ - izlanishli kosmetologiya asosan chiroyni barttirib korsatishga va tashqi korinishdagi kamchiliklarni barchilashga qaratilgan. Buning uchun quyidagi usullardan foydalaniladi.

- dekorativ kosmetika
- sataroshlik san'ati
- manikyur
- pedikyur
- rasmi - udumni yaratish.

Tibbiy kosmetologiya

Tibbiy kosmetologiya quyidagi bo'limlarni o'z ichiga oladi:

- tashkisi kosmetologiya
- dermatokosmetologiya
- dermatojarrohlik
- plastik jarrohlik
- bu butunligini buzib ishlatiladigan murabba'at asbobi texnologiyalar.

Kosmetika vositalariga kuni fo-
ralah, kushbōy hid brush himoyalash
va kushrōylantirish maqsadida surti-
ladigan vositalar (moddalar va pu-
paratlar) kiradi (San Pi N 1,2681-92).

Kosmetika vositalarining fa'uri
kutilgan natijani brushda uning
tarkibidagi moddalar majmuasining
o'zni muhim bōlib hisoblanadi. Bunda
kom ashyoning tabiiy yoki sintetik
ekanligi, bio faol modda va yor-
damchi moddalarni to'g'ri tanlangan-
ligi, ishlatilgan usullar hamda tek-
nologiyalar va hokazolalar majmu-
asiga kosmetik vositalarning samara-
sini belgilaydi.

1.2. Terining tuzilishi va funksiyalari

Teri - odam va hayvonlar tanasining tashqi qoplamidir. Teri organizmning yashash muhitida tashqi ta'sirlardan ichki a'zolarni ichki a'zolarni himoya qiladi, xush moddalarni chegarash, igrakni boshqarish va boshqa jarayonlarda gatahshadi. Teri tana xirgi va kimyo mexanizmlari orqali insonning tashqi dunyo bilan mulog'atini amalga oshiradi, shuningdek ichki a'zolari, endokrin va asab tizimlari faolligining xifatini aks ettiradi.

Yuz teri teri qoplamlarining eng xarakatlantiruvchi qismi hisoblanib, insonning orqo kesligini, uning xiriy faolligini, ongi va boshqa shaxsiy xususiyatlarini aks ettiradi.

Turi massasi tano manasirung
taxminan 17% ni tashkil etadi va
bu odam tanasirung uning yirik oxosi
sharhligini koratadi. Qirining qalinligi,
turi oshiq yog qavatidam tashqari 0,5-
0,4 mm ni tashkil qiladi.

Odam tanasi o'zlaridam hech
biri fiziologik va patologik jarra-
yonlar kunligi boyicha fridan u-
kun kelolmaydi - ari va uning ho-
silalariga och tirnog va boshqa-
lar kiradi.

Turi yuzasini qoplab turuvchi
parda tur birlari, yog birlari-
dan, shun yog kislotalari, imkon qo-
lar ody yogli spirtlar ajralib chi-
qadigan moddalar, shuningdek qolib
qolgan mahsulotlardan iborat.

Umuman turining bakteritsid faolligi
guyidagilarda namoyon bo'ladi:

- shoxli gatlarga bakteriyalarni o'tkazmas-
lik.

- pH epidermisning normal xususiyati va
shoxli gatlarning manfy hamda donachali
gatlarning musbat zaryadlarining fargi bilan
belgilangan "elektroforiz logch to'g'ri" mav-
judligi.

- epidermis hujayralarining, makrofaglar-
ning - turli amfoxt va gistositlari bakteritsid
uzurida va fungitsid ta'sirlari;

- turining tabiiy mikroflorasi va patogen
mikroorganizmlar ortasidagi antagazimi.

- organizmning yaxlit immun tizimining ko-
lati bilan belgilanadi.

Morfologik tuzilishi bōyicha juda murakkab a'zo bōlgan holda teri kōp turdagi vazifalarni bajaradi.

1. Seruvchan va tōxib - himoya qiluvchi varifani, ya'ni atrof muhit bilan aloqa, mexanik, fizik, kimyoviy shikastlardan, patogen mikroorganizmlarning kirib kelishidan himoyalaydi.

2. Haroratni mōtadillovchi varifo - termosseptorlar, ter baxlari, gon tomirlari tuzining mavjudligi hisobiga amalga oshiriladi.

3. Ajratauvchi varifa - suv modda almashiruv mahsulotlarini organizmdan chiqaradi. Teri organizmdan moddalarni chiqarib tashlash varifasini amalga oshiradi: atiqcha miqdordagi suv va tur, shuningdek turli metabolitlar, xaxarlar, konsengen moddalarning, dorivor moddalar va xaxarli fa'riidan o'rod qiledi.

4. Almashiruvchi - darmondorilar. (vitaminlar), turli gormonlar, almashiruvda ishtirok etadi. Teri organizmda moddalar almashiruvda katta rōl oynaydi.

bu uring massasi bilan - tana massasining 16-17% taʼshil dishi bilan belgilanadi turli turli biologik suyuqliklar va gatteq moddalar: gon, limfalar, tōgima almashiruvchi mahsulatlari, makro va mikroelementlarning deponatsiyasida katta rōl oʻynaydi.

Turi umumiy moddalar almashiruvchida ishtirok etadi va bu uchun zarur boʻlishchi fermentlarni: oksidoreduktaralar, transferalar, gidrolaralar, sintetaralar, izomerazalar va karalarni oʻz ichiga oladi. Ogʻirli parhez va turli kasalliklar vaqtida goliday aratning ortishi shuni koʻrsatadi, tur vaqtincha ogʻirli metabolitlarni ushlab qoladi va bu bilan ularning hayot uchun muhim aʼzolari, xususan miyaga zararlanishi taʼsirini sushtashirodi.

Terining organizm uchun muhim bōlgan funksiyalaridan shuningdek un-nurlanish taʼsiri ostida sodir bōladigan D. sintezini payd etib oʻtish borim. D. vitamini va suyal shakllanishi, mushaklar qisqarishi va hujayra.

dagi asosiy moddalar almashinuvi normal kuchishi mumkin bo'lmagan holda kaltsiy hamda fosfor almashinuvi ustlab turish uchun zaruridir.

Teri orqali organizmga o'xshil may-lari va hayvon yog'larini yaxshi xingishiga asoslanib, tashkilda yog'da o'uydi-gan moddalarni saqlovchi kosmetik va sirtma deri turlari ishlab chiqariladi.

5. Teri - teri depoxi. Teri epitelitsiya ja-rayonlari yordamida yuzaga kelgan shi-kastlarni bartaraf qilish xususiyatiga ega. Terida o'ziga xos o'rganishlar: keratin, kollagen, melanin, teri, yog'i, teri paydo bo'lishi amalyo shodi.

6. Teri nafas olishda va gaz al-mashinuvi va gaz almashinuvida ishti-rok etadi. Inson organizmi teri goplarni or-gali sutkaxiga 7-9 g ug'li kislotaga ajratadi va 3-4 g kislrod yutadi, bu umumiy gaz almashinuvining 2% ini tashkil qiladi. Terining nafas olishi atrofdagi muhit va

Tajriba gismi

II Bob. Kosmetik kremlar tarixi,
tasnifi

Krem - (fr. - krem - qaymog asosida tayyorlanadigan deyarli qattiq - yumshoq mayin konsistensiyaga ega kosmetik surtma. Ko'p hollarda kosmetik kremlar emulsion asosida tayyorlanadi. Kremlar mayin bolib, ular qol ush bosh yuz terisini parvarishi uchun keng ishlatiladigan kosmetik vosita

Koldkrem - sovuq qaymog - asosida muratlantiruvchi xususiyatiga ega kosmetik surtma.

Krem tarkibidagi suv buglanib, k-riga tinchlantiruvchi muratlantiruvchi ta'viri ko'rsatadi.

Birinchi marta Klavdiy Galen koldkrem tarkibini ta'klif etgan.

• spermatsid, qo'ndalari mumi, bodom mayi va sudan iborat edi.

logiyasida kremlarning tashnisi

1. Yogli (noemulsion)

2. Emulsion

3. Yogsiz jela turdagilar

Yogli (noemulsion) kremlar

Asoslar. Yogli kremlarning faxri tarbihidagi yoglarga bog'liq shuning uchun ularning x'fati va fa'xriga alohida ahamiyat beriladi.

ishlatiladigan yoglar i gidrofilan-gan kashalot yogi xaytun va bodom mayi shaktoli mayi xritun, as-lari va yapon mumi, lanolen sper-matut, glutun, stearin, balxamlar lipaidlar, oqsit moddalar, kaxun ei-tamanlar, gormonlar, enzim ferment-lar va boshqalar.

Emulsion kremlar. Emulsiya va emul-
gatorlar haqida dori turlari tekno-
logiyasida beriladi, emulsion kremlarda
yogli asoslarga ozmi ko'pmi suv qo'shi-
ladi. Suv qo'shishning ahamiyati shun-
dan iboratki, kremlardagi yogli va
yog'simon moddalarning disperslik da-
rajasi ko'tarilib, kremlarning ni fo-
barch ahamiyati va tuzga solish
tuzlari shoddi kremlarning fashgi ko-
rinishi yog'li oppog mayin konsus-
titsiyaga ega boladi va ularning
mexlatuvchi konalari odhadi suv sog-
lavchi kremlarning fridagi yalti-
rash konari suvuz kremlarqa koza
kamrog va kremlarning solish dare-
suering miqdoriga tuz boladi.

2.1 Kosmetik kremlar texnologiyasi.

Kosmetik kremlarni tayyorlash usullarini mōtadillashtrish uchun mos keladigan emulgatorlar, kom ashyolar emulgir-lash va gomegenizatsiyalar qurilmalar-ni to'g'ri tanlashga bog'liq

Vaqtni va energiyani tejashdek omillar-ga e'tibor bulib, kosmetik kremlarni tay-yorlash usullari GMP (Good Manufacturing Practice) me'yolariga mos kelishi kerak.

Shuning uchun kosmetik kremlar tay-yorlashda ikki farari suu va moyni bir-beriga qoshishdagi haroratga hamda ishlat-chiqarish usullarga alohida ahamiyat beri-ladi.

Kosmetik kremlarni tayyorlash boyicha texnologik bosqichlar:

- isitish yoki qizdirish (shu vaqtdagi sariq to'ladigan issig'lik)
- aralashtrish va eritish.
- davratsiya (havoni kuzgizmaslik) yoki chiqarish
- dispersiyalash (bir fara ikkinchisi bilan qoshil maganda

- gomogenizatsiyalash

- sovutish (vaqtida sart bo'lgan issiqlik)

Agar kosmetik kremlarning komponentlari yoki fazalari bir-biri bilan aralashmasa, unda quyidagi texnologik bosqichlarning ketma-ketligi bo'yicha:

- ingliz usuli

- kontinental usuli

- emulsiya yadrosini sokin-asta toyintirish usullariga ajratiladi.

Ingliz usuli - emulgator tashqi fazada eritiladi, kontinental usulda esa emulgator ichki fazada dispersiyalanadi.

Kontinental usulda - esa emulgator ichki fazada dispersiyalanadi.

Uchinchi usulda - emulsiya yadrosiga (ingridientlar va emulgatorning bir qismi) ichki va tashqi fazalarda kiritiladi.

Emulsion kremlarni tayyorlashda quyidagi usullar qo'llaniladi:

1) standart usul

2) Past haroratli usul

3) sovuq usuli

Standart usul - yoki issiq/issiq usul

diyiladi, chunki yogli faza 75°C gacha
ixtiladi, suv ketgandan so'ng 75°C gacha
ixtilgan suv bilan aralashiriladi. 75°C
haroratda mikroorganizmlar ham o'ladi. Tu-
mostabil faol moddalar, konservantlar
emulgirlashdan avval eritiladi. Suvni sovi-
tish vaqtida ayrim moddalarning erish ha-
rorati pasayib qayta kristallanish xona-
si paydo bo'lishidan ehtiyot bo'lish kerak.
Qayta kristallanish xonasi yogli fazada
suyuq yoki yarim qattiq lipidlar bilan
yogda suvchan emulgatorlar fazasida
bo'lishi mumkin. Kritish yoki qizdirish
ishlari emulgirlashdan oldin o'tkaziladi,
kerak bo'lsa, ular filtrlanadi, ham.

Emulgirlash uchun mo'ljallangan ap-
parat ixtiladi. Suvli faza ham ixtiladi,
qaynab quyin yaxshilab qattiq aralashiti-
rib turib, yogli fazaga qo'shiladi. Demak,
dispersiyalash jarayoni tez bajarilishi kerak.

Gomogenizatsiyalash qurilmalari ishlatish.
Faza (yogli va suvli) aralashitirilganda
eng quruqdir

olinayotgan mahsulot (yoki) shun - asta sovitilishi maqsadga muvofiqdir. Agar tez sovutilsa yoglar gumbaz - gumbaz bo'lib qolishi mumkin. Juda shun sovutish ham yaxshi emas kremning strukturasi buzilib kristallar hosil bo'ladi. Sovutish jarayoni aralashtrilib turib bajariladi, bu xolat bir massani hosil qilib, mahsulotning haroratini ham tekislaydi. Sovutishni sistema qo'yilguncha olib boriladi, yana bir marta gomogenizatsiyalab, krem optimizatsiyalanadi. Haroratlarga chidamli moddalar, masalan, hid burushilar, aynan shu vaqtda qo'shiladi. va yana gomogenizatsiyalanadi.

Gomogenizatsiyalash va sovutish jarayonlari vakuum sharoitida bajarilsa, juda foydali bo'ladi. Shu bilan tayyor mahsulotga havo kiritilmaydi. Shu bilan tayyor mahsulotga havo kiritilmaydi. Agar havo kirib qolsa, oksidlanish hodisasi sodir bo'ladi va mahsulotning zichligi ham tushib ketadi. Kosmetik kremlarni tayyorlashda natijadagi mexanik kuchlar, balki yuqori issiqlik ham sariq bo'ladi.

Past haroratli jarayon.
vaqt va energiyaning sarflanishini ka-
maytirish maqsadida issiq/souup turdagi
jarayon ishlab chiqilgan. Ushbu usul bō-
yicha issiq yogli faraga suvning bir qis-
mi qo'shiladi yoki barcha suv miqdori
souup holatda qo'shiladi.

Albatta bu usul bajarilganda:

- 1) suvni ox-oxdan qo'shib berish lozim
(yoglar kristallizatsiyaga uchramasligi uchun)
- 2) yoglarning miqdori hōp bōlishi kerak.

Energiyani sarflanishiga tjamkorlik hōri-
nishida eng ideal usul - souup/souup usuli.
Suvli va moyli faralar ixtilmaydi. Lekin
juda samarador gomogenizator bōlishi shart
va kom ashyolarning mikrobiologik toza-
ligiga katta ahamiyat bo'ladi, chunki uy
haroratida mikroblar o'lmaydi.

Issiq/souup va souup/souup usullarining
haroratini o'ziga xosligi bor.

qo'l va yuz terisini parvarishlash uchun avval ular tozalana di, keyin oxirlantiriladi va ximoyo gilinadi. Terini parvarish qilish uchun quyidagi tarkiblarning texnologiyasini ko'rib chiqamiz.

Oziqlantiruvchi kremlar.

25 yoshdan so'ng terining hamma turkoriga ishlatiladi, chunki oziqlantiruvchi kremlarning asosiy vazifasi - terining tarangligini saqlash, parishini sekinlashtirish va ajin tushushining oldini olishdir. Oziqlantiruvchi kremlar uchun ishlatiladigan asoslar ikkita talabga javob berishi shart bular, teriga oson va druger so'rilish hamda oziqlantiruvchi va boshqa biotad moddalarni oson ajratishi kerak.

Yogli teri uchun oziqlantiruvchi krem tarkibi

Stearin kislota	20,0
Mum	3,0
Makha joxori moyi	15,0
Gletserin	5,0
Natriy tetroborat	0,8
Kaliy karbonat	0,8
A vitamini	2,0
Kakao moyi	5,0
Savanda moyi	0,3
Tozalangan suv	100,0. pacho

Tayyorlanishi: gletsren va suv aralash-
tiriladi, natriy tetroborat bilan kaliy karbo-
nat eritiladi va mihsurga o'tkariladi. Uzun ste-
arin kislota, kako moyi va makkajo'xori
moyining qotishmasi suvli-gletsrenli eritmaga
shin asta solinib to ko'pigi yog' bo'lguncha
emulsiyalaradi. Keyin A vitamini, lavanda
moyi qo'shiladi va bir xil massa hosil
bo'lguncha aralashtiriladi.

Har gal kremning bitta derzoriga
(3,0 - 5,0) 12 tomchi aloq bodring, limon shar-
bati qo'shiladi, 5-6 tomchi tiznag'ul yoki moy-
chuchuk ekstrakti solinadi.

Og'artiruvchi kremlar.

Oziqlantiruvchi kremdan farqi og'artiruv-
chi kremni kechaxiga qoldiriladi. Kremni sur-
tish davomiyligi 5-10 kun.

Tarkibi:

salitsil kislota	0,5
askorbin kislota	2,0
koldkrem	25,0

Tayyorlanishi: kovanchoqqa salitsil kislota
taxi bir necha tomchi o'ximlik moyida eriti-
ladi, askorbin kislotasi esa 2-5 tomchi suv-
da eritilib, koldkremga qo'shib, aralashtiriladi.

Tozalovchi kremlar -
 auruq normal, lekin xirgiri tutilarni tozalash uchun ishlatiladi

Tozalovchi kremlar suvsuz yogli, emulsiya asoslarida tayyorlanadi. Asosiy komponentlari: uglevodorodlar (vazelin, parafin moyi va boshqalar) o'xshab moylari ham qo'shiladi.

Yogli terini tozalash uchun quyidagi tarkib ishlatiladi:

Natriy tetraborat	0,5
vazelin	5,0
parafin	20,0
vazelin moyi	25,0

Tayyorlanishi: havonchada natriy tetraborat bir necha tomchi vazelin moyi bilan eritiladi. Chinni kosachada suv hammomida parafin, vazelin eritilib, ustiga vazelin moyli natriy tetraborat qo'shiladi va aralashtiriladi.

Havonchaga massa o'tkazilib yaxshilab ushuguncha aralashtiriladi. Tozalovchi kremlar-ga yumshatuvchi va oziqlantiruvchi moddalar qo'shiladi.

Ular terini ko'chib tushishining oldini oladi. Masalan, A, E, F vitaminlarning moyli eritmasi, atirgul moyi maychuchal guli-

ning damlamasi, bodring sharbatlari yoki
dizentchiziyalovchi moddalar: natriy tetra-
borat, sorbin kislotasi, eukalipt moyi
mentol qoʻshiladi.

Kusn buzat tashgan teriga aloe kremi:

aloe sharbati	25,0
stearin kislotasi	11,4
kaliy karbonat	0,3
gletserin	4,2
natriy tetraborat	0,1
Tozalangan suv	44 mg
lavanda moyi	0,5

Paygʻorlanishi: paynat turgan suv
hammomida chinni bosachada stearin kis-
lotasi eritiladi. Ixtilgan gletserin va suvda
natriy tetraborat hamda kaliy karbonat-
lar eritiladi. Eritmani sekin - asta tomchila-
tib, eritilgan stearin kislotasiga qoʻshiladi.
va qoʻshilgan massa hozoncha yoki mikser-
ga oʻtkazilib CO_2 gazlarini chiqishi toʻxtagan-
cho aralashtiriladi. Keyin 0,5 g lavanda mo-
yi solinadi va yaxshilab aralashtirilib tu-
rib, aloe sharbati qoʻshiladi. Aloe bargining
sharbati biostimullongan bōlsa, yaʼni mur-
latkichda 10-12 kun turgani olinsa, mag-
rodga muvofiq bōladi.

Terini kochishi, pizarib yallig'larini o'ziga qarshi va teri yozilishining oldini olish maqsadida krem'larga A, B, E vitaminlar qo'shiladi yoki maychechak, tog'rayxon, tiznag'gul bāymodoronlarning moyli ekstraktlari terining shamollashiga qarshi krem'larga keng ishlatiladi, yana vitaminlar, mikroelementlarga boy bo'lgan o'simliklar sharbati, suvi ajratmalari, efur moylari ham ishlatiladi.

Terining faoliyatini yaxshilash maqsadida limon va askorbin kislotalarini krem'larga qo'shish ijobiy natijalar beradi.

Teri o'zi tarangligini yōgota boshlaganda yog'li va yarim yog'li boldkrem'lare ishlatiladi, kremga biofaol moddalarni modda almashinuvini yaxshilash uchun torusini berib tetiklashtiruvchi, ajin tushushining oldini olovchilar qo'shiladi; chetan, geran, tog'rayxon, petrushka ekstraktlari, apilak va boshqalar. (letsen, makhajoxori, moyi, ular E vitamini qo'shib).

Terining tarangligini tiklovchi kunduzgi

zaytun (danak) moyi	44,0
og' mum	14,0
atirgulning kushbōy suvi	0,0014
geran moyi	0,3

E vitamining moyli vitmaxi 3,0
natriy tetroborat 0,5

Tayyorlanishi: qaynab turgan suu ham-
nomida chinni kosachado mum eritiladi,
unga o'simlik moyi, A vitamini va hid be-
ruvchi goshiladi, aralashtiriladi, keyin massa
miksrga o'tkariladi. Atirgulning suvida nat-
riy tetroborat eritilib, uning ustiga yarim
suntilgan mumli aralashma solinadi va
yaxshilab aralashtiriladi. 1 soatga qoldirilib,
keyin oppog krem hosil bo'lguncha aralash-
tiriladi. krem salgin joyda saqlanadi

Teri qorigan sari suu ushlab turish
xususiyati yogoladi va quruq bolib ko'chadi.
Teriga doim namlovchi kremlar surtiladi,
ular gidrotanatlar deb ataladi.

Bunday kremlar tarkibiga namlikni ush-
lab qoluvchi moddalar: natriy laktat, sorbit,
mochovina, glyukoz, fruktoza (asal) mineral
tuzlar vitmaxi (0,9% natriy xlorid), kimga
vitmaxi goshiladi.

Namlovchi krem tarkibi:

Sul changining suvi va spirtli ekstrakti-
ning aralashmasi (4,0-6,5); 1,0-1,0-2,0
Glitserin monostearat 1,0 - 6,0
Zaytun moyi 9,0 - 12,0

Gletserin	5,0 - 7,0
Stearin	3,0 - 5,0
Emulsion mum	4,0 - 6,0
Trietanol amin	0,6 - 0,7
Stand	3,0 - 4,0
Nipagin	0,3 - 0,5
Nipazol	0,2 - 0,4
Hid keruvchi	1,0 - 1,5
Tozalangan suv	100,0 gacha

Tayyorlanishi: yuqorida keltirilgan hundergi krem texnologiyasida, pul changining suvi va sportli ekstrakti kremga oqirida solinadi.

2.3.1. Antioksidantlar.

Antioksidantlar - ularni qoshilishi oksidlanish va polimerizatsiya jarayonlarini sekinlashtirish kimyoviy o'zgarishlarqa SFM ning to'yinmagan uglevodorod zanjirlari, lipid komponentlari, vitaminlar, ekstraktlar uchrashi mumkin. Hozirgi paytda shu maqsadda askorbin, sorbin, izoaskorbin kislotalari, tokoferollar, gall kislotasining afirlari ishlatiladi.

2.2. Kosmetik vositalar texnologiyasida ishlatiladigan yordamchi moddalar

Yordamchi moddalar - deb kosmetika vositalarini tayyorlashda ishlatiladigan qo'shimcha moddalarga aytiladi.

Kosmetika vositalari texnologiyasida faqat kerakli miqdordagi yordamchi moddalar ishlatiladi.

Yordamchi moddalar ma'lum bir turdagi himoyaviy xususiyatga ega bo'lib, dori moddalarining tabiiatiga, dori shakli bo'lib, dori moddalarining dori shakli saqlanishiga qarab o'zaro ta'asir ko'rsatishi mumkin. Yordamchi moddalar darning davolashini qisqartirish yoki kuchaytirish yoki boshqarishni ta'minlash uchun ishlatiladi.

2.2.2 Yordamchi moddalar.

2.2.2.1 Asalari mumu.

Asalari mumu - toq sarug (Cera flava) va oyoq yoki q sarug, Cera alba rangli bo'lganda donachalar mas-sa ush harorati $63-65^{\circ}\text{C}$ va mum sarug mumni quyosh nurlarida to-bilash natijasida dinadi. Uarning fizik-kimyoviy xossalari quyidagi kabi bo'lib, sarug mumning kislota soni $17-295$ va mumni $-18,7-22,4$. Asalari mumu suv va spirtda erimaydi, g'ayri spirt-da, etarda xloroformda yog va etar moy-larida qisman eriydi. Surtma va krem-lar tarkibiga ma'lum darajada zichlik-ti ta'minlash uchun qo'shiladi. Tarkibida asalari mumu xilaydigan krem-lar tuziga suvning xilishini osonlash-tiradi va sut qo'ushilishini oshiradi. kimyoviy moddalar ta'miriga bargaadi.

[32]

2.2.3. Totalangan suv

Totalangan suv - Aguo puri kicakap
 H_2O $MM = 18,01$.

Totalangan suv rangsur hidra va maraxir uyuglik bolib, uning pH gey-mati 5,0, 6,5 ga, zichligi suv $4^{\circ}C$ haro-ratda 1,000 g/cm³ ga teng. Farmako-piya talabi boyicha totalangan suv-ning tarkibida gaytaruvchi kossalik moddalar, kibat va nitrat tuzlari kar-bonat angidridi bolmasligi kerak.

Davlat farmakopiya talabiga koza totalangan suv tarkibida yet goshil-malardan ammiak hamda klor, sul-fat ogir metal kalsiy ionlarining mig-dori ularning har gayri maxsus tay-yorlangan etalon standart vitmalari-dagi miqdoridan oshib ketmasligi kerak yo'ni yet goshilmalar totalangan suv tarkibida ma'lum miqdorlar bolishi mumkin bolgan moddalardir. (1)

III-BOB. Asosga kiruvchi dorivor moddalar va asosning erish harorati va mexanik holatiga ta'sir qiladi. Yogda eruvchi gator dorivor moddalar (kloralhidrat, fenol, kamforal) massaning erish haroratini pasaytiradi. Shunga asoslangan holda har bir dorivor moddalar uchun erish harorati har bir bōlgan asos tayyorlash lozim.

Tayyorlangan asoslarning erish harorati $40-41^{\circ}\text{C}$ ga boradi. Dorivor moddalar gōshandan sōng esa bu kōrsatkich $3-4^{\circ}\text{C}$ ga pasayadi. Yupqa suspensiya holdagi asosga gōshiluvchi dorivor moddalar masalan: (nitromitsin) asosning erish haroratiga ta'sir qilmaydi, shuning uchun ham bunda erish harorati 37°C dan yuqori bōlgan asos tayyorlashning xajati yōg.

Tayyorlangan mayli asosni sigilgan havo yordamida druk filtdan o'tkazib reaktorga yuboriladi, u yerdə shamcha massasi tayyorlanadi. Filte qiluvchi material sifatida latunli tōre (1 sm² da 20×20) teshikcholariga yoki yoki belting - mato ishlatiladi.

Asosga dorivor moddalarni kiritish. bunda, spirt yoki yogda eruvchan dorivor moddalar

mayli asosga konsentrlangan eritma holi-
da kiritiladi. Shuncha tarkibiga kiruvchi
ekstraktlar va kukunsimon ingredientlarni
eritish idishda olib boriladi.

Ko'p hollarda erituvchi sifatida apparat-
da olingan va yig'ichda saqlanuvchi dispers-
langan suv ishlatiladi. konsentrlangan eritma-
lar maxsus idishda joylashtirilgan fopchalar
orqali o'tkarib filtrlanadi va u yudan asos tar-
kibiga kiritish uchun vahtorga yuboriladi. Inge-
dientlarni eritish uchun turli xil texnik usul-
lar ishlatiladi. [113].

3.2. Asoslar.

Asoslar. yogli kremning ta'siri tar-
kibidagi yog'larga bog'liq. shuning uchun
ularning sifati va ta'siriga alohi-
da ahamiyat beriladi.

Ishlatiladigan yoglar: pidritlangan ko-
sholat yogi, xaytan va badom mayi, shaf-
boli mayi, parfyumer maylar, parafin
suxun, asalari va yapon mum, lano-
lin, spermatset, gletsruni, skaren, balxam-
lar, lipidlar, opni moddalar, kaxern, va.

• vitaminlar, gormonlar, ensim, fermentlar, va boshqa BFM emulgatorlar va boshqa kimyoviy moddalar.

3.1.1. Asoslarga qo'yiladigan talablar

- Rangi oq va sarg'ush bo'lishi
- hidi bo'lmastligi,
- 7 kun davomida saqlanishda massa tarkibida suvi modda chiqmasligi,
- ush harorati $37-44^{\circ}\text{C}$ bo'lishi.
- eritilgan massa suv hammomida qochish holatida 4 soat davomida qoldirilishi,
- π chökma bo'lmastligi
- sufat va xlorodored hislatlari natijasi ixi ham bo'lmastligi kerak.
- shki barmog orasiga o'zina o'rilgan massa bir qanday yog'lanish, qovushib yopishish holatini, yaxshi sarg'og' yoki chökchga mayini uslatadigan bo'lishi kerak.

3.2. kōk choy ekstraktidan oziqlan tiruvchi krem texnologiyasi.

Qōllashning afzalligi: kōk choy tarkibida juda kōp foydali mahsulotlari bōlib hozirgi kunda eng kōp qōllaniladigan ichimliklardan biri hisoblanadi. kōk choy-ni muntazam istemol qilinsa, antioksidant xarakterini bajarib, odam organizmiga jōbiy taʼsir qiladi, yaʼni immunitetni kōtaradi, surunkali kasalliklarni kelib chiqishi kamaytiradi. kosmetologiyada esa kōk choy juda keng qōllaniladi va xar xil yoshdagi mijozlarga tōgʻri keladi. Misol uchun kōk choyning antiseptik va antibakterial xususiyatini hisobga olgan holda kōproq yoshlar orasida muammoli yuzlar uchun qōllaniladi. Bunday kosmetik vosita yuzdagi shamollash va qizirishni ketkazadi. Yuzdagi yogʻlanish darajasini kamaytiradi. Yuzga sōgʻlam kōrinishni bahsh etadi. Yosh teri muntazam kosmetik vositadan foydalanib yuz terisi tozalanadi, poralar koʻrayadi. Yuz tirix yogʻimli puxti rangli tusga kiradi. tōlgin va yogʻli yuzdan xalos etadi.

Yugoride payd dilgan ekstratni kimyaviy tarkibi quyidagilardan iborat: kofein - ginning mikrosirkulyatsiyasini yaxshilaydi. Stimullovchi xususiyatga ega. Vitamin P kupirozni oldini olishda qollaniladi. Vitamin B-2 - yaralar-ni bitiruvchi sifatida ishlatiladi. Vitamin C-teri uchun eng turgis vitamin hisoblanib jis-moniy va ruhiy stresslardan keyin yurda ushbu vitamin yetishmasligi kuzatiladi. Tomir-larni duvorlarini mustahkamlaydi va kolla-gun ishlab chiqaradi. Flavonoidlar - eng kuch-li antioksidant hisoblanadi. Taninlar - anti-bakterial xususiyatga ega va poralarni to-raytiradi. Oshlovchi moddalar - (hok choyda 30% gacha) yuz terida qalin parda ho-sil qilib, bakteriosid va bakteriosstatik xos-saga ega.

human
Ishdan maqsad: tarkibini ishlab chi-rish va hok choy ekstraktidan ozqlanti-ruvchi krem texnologiyasini solgin yuz uchun qollash.

Materiallar va tajribali uslublar; qol-laniladigan ingridiyentlar: raytun moyi, asa-lari mumu, hok choy ekstrakti va suu

Hosil bōlgan natija: kōk chayning quruq eks-
traktiga asoslangan oriplantiruvchi kremning
kuyingı tarhıbi:

kōk chay ekstrakti	- 9,5 gr
Asalari mumı	- 6,0 gr
Kaytun mayı	- 27,5 gr
Porcelangan suu	- 16,0 gr

Suu hammomida asalari mumı 63-65°C
da eritiladi. Keyin kaytun mayı gōshamiq,
hosil bōlgan massa suutiladi va kovancho-
ga otkariladi. Boshqa idishda qaynag suuda
ekstrakt eritiladi va dimlanadi. Sōng tayyor
bōlgan vitma sekin bōlib bōlib suutilgan
asalari mumıga gōshiladi va sozigan holga
kelguncha aralashtiriladi. Tayyor bōlgan krem
quyidagi kōrsatmalari bōyicha baholanadi:
tadqiqi kōrinishi, hidi, bir hılligi, PH kōrsat-
gichi va nutilishi. kōk chay ekstraktidan tay-
yorlangan emulsion krem texnologiyasi sōlgan
yuvelar uchun tavsiya etiladi.

kök choy siydik pufagini yalliglanishdan saqlaydi.

Amerikalik shifokor tomonidan o'tkazilgan yangi tekshiruv natijalariga ko'ra, kök choydagi komponentlar siydik pufagi hujayralaridagi yalliglanish jarayonidan saqlar ekan. kök choydagi komponentlar antioksidant va yalliglanishga qarshi ta'sirga ega. AAShning Pittsburg universiteti olimlarining fikricha aynan shu xususiyati tufayli u köp kasalliklarda davo hisoblanadi. Katekinlar deb nomlanuvchi oxirga kes moddalar, turli organlar, jumladan siydik pufagida yalliglanish jarayonini beshqarish xususiyatga ega ekan. Genekologiya va urologiya professori Maykl kansurning fikricha, katekinlar to'g'ri uodroq peroksid bilan to'sir atirilganda, hatto o'sma hujayralarini ham himoya qilgan. Ushbu ma'lumotlar kök choy asosida tayyorlangan biologik axtar goshimachalar siydik pufagining turli kasalliklarida ijobiy ta'sir ko'rsatishini foydalariga xizmat qiladi.

3.3 Krem kōk choy asosida.

da core oziqlantiruvchi va namlantiruvchi kum tripa samarali parvarushni ta'minlaydi va oksidlanishga qarshi o'xmat modda kōk-choy ekstrakti tufayli gash jarayoning oldini oladi. Bug'doy amuro-kislotalarning noyob kompleksi terining barcha hayotiy muhim hujayralari fiklanishiga yordam beradi. tarkibidagi mineralar va vitaminlar tripa taranglik baxshiladi, gurgulik va tortishlik hissining oldini olib suv muvozanatini meyorlashtiradi.

3.4. kōk choyning foydalari

kōk choy ko'plab kasalliklar, oldini olish va davolashda gollanuvchi davo vositasi. Uning shifobaxsh xususiyatlari juda

kōp:

- kōk choy goro choyga nisbatan mikroblarga qarshi kuchliroq ta'sir qiladi.
- xotirani yaxshilaydi, fikrni ravonlashtiradi.
- nafas olishni yaxshilaydi, nafas yo'llarini tozalaydi.
- pishida tana haroratini oshiradi, yonda salqin bōlishini ta'minlaydi.
- kōk choy ovgatni oson parchalaydi, haxm bōlishiga yordam beradi.
- changog'ni bosadi va tana haroratini bir marta ushlab turadi.
- asabni tinchlantiradi, charchog'ni dadi, kishiga hurur bag'ishlaydi.
- gonni suyultiradi, gon tomirlarni kengaytiradi, ularda gon yurishini yaxshilaydi va gonda xiltlarni tozalaydi.

- kōk choy gon tomirlarni kungaytirgani,
undagi yog'larni eritgani sabab gon bosimini
tushiradi

- kōrdagi gon bosimini tushiradi.

- organizmning orta qarishi ddini daadi.

- nurlanish bilan bog'liq xavfli xastalikni
bartaraf etishga yordam beradi

- yapon olimlari aniqlashicha, har kuni yuz
grammli orta piyolada kōk choy ichish
saraton kasalligiga chalinishi xavfini ar-
cha kamaytiradi.

- ichak infektsiya kasalliklarini davolaydi

- gand kasalligini davolaydi.

- badan terisi rangini tinishtiradi.

- kōk choy teri kasalliklarini davolash-
da samarali vositadir.

kōk choyda vitamin R kōp bōlib,

bu vitamin inson gon tomuri devar-
larining egiluvchanligi, qayishqoqligini oshi-
radi, tomirlar mo't bōlib qolishidan as-
raydi, arterial bosimni tushurish kusu-
riyatiga ega kōk choy tarkibida 8 vita-
mini on barobar kōp.

Choyning tarixi.

Özbek gomusiy olimi Abu Rayhon Beruniy o'z asarlarining birida choy tög-
ruvida shunday yozgan: choy o'imlik-
ning bir turi bo'lib, Xitoyda o'sadi. Kishi-
lar uni yig'ib, soya joyda quritadilar,
söngro suvda qaynatib, undan ichimlik
sifatida foydalanadilar. U o'zining shifo-
barsh xususiyatlari bilan deri o'tirine bo-
radi.

Choy aslida Xitoyda paydo bo'lgan
bo'lsa ham o'zbek xalqining muimli ichim-
liklaridan biriga aylanganiga ko'p vaqt
bo'lgan. Bugungi kunda o'zbekistonda quruq
choyning turli navlari ishlab chiqaril-
moqda va qadog'lar moqda. Bundan tashqari
"o'zbekiston ishlab chiqarilgan" degan
tamga borilgan muvli choylar va char-
pog' goldiruvchi salgin ichimliklar do'kon
peshxatalarini baxsh bilan birgalikda
yozning issiq kunlarida xaridorlar jon-
ga oro kiritib, tanimizga madax bo'lmog'-
da.

Choy ichimlik sifatida eramizdan oldin-
gi II asrdan buyon ma'lum bo'lish-
huk. Muhtoz shairimiz Muhammad Husayn
Sheroziyning "Doralar karinasi" asarida
choyning kelib chiqishi haqidagi quyidagi
satrlar bor: "Bir kuni Xitoy shohi
saroy ahllarining bidadan qarablarib,
uni badarga qilgan. U och qolib, yuyib
uchun taom pidirib sarson bolib yul-
garida, tog etagidan gandaraydir o'ym-
likni topib chayrab koribdi. Shundan
keyin uning taniga bir oz kuch-qus-
vat kirib, o'zini ancha vaqtgacha fe-
tik his qilibdi. U saroyga paytgach,
shohga tog etagida osadigan o'ymlik
unga unga hayot bagishlaganini ga-
pirib beribdi!"

Choy yetishtirish xirini dastlab Xi-
tayliklar, sony yaponlar oxlashtirib
olishgan. Angliyada choykorlik 1664-yil-
dan, yani hindistonlik saudogarlar gi-
rol Karl II ga 2 gadoq choy tuhfa

etganlaridan buyin boshlangan. hōp
otmay. London gashua konalarida choy
gimmatli ichimlik sifatida sotila bosh-
langan.

choyni Rossiyaga birinchi marta 1653-
yili podshoh Aleksey Mikaylovichga Xitoy-
dan qaytgan elchilar - boyar o'g'li Ivan
Perfilev bilan buyuklik tarjimon Said-
gul Ablinlar kop miqdorda olib kelish-
gan. O'tta Osiyo xalqlari, xususan o'z-
beklar choyni boshqalarga qaraganda
ancho ilgarirog' xuib icha boshlashgan. Ho-
zirde dunyoda eng sifatli choy Hindis-
tonda yetishtiriladi.

- aadam ramonlardan buyon choydan
tish og'rig'i, ko'z kasalliklari, shamollash,
kuygan yara, kongil aynishi kabi bir
gancha kasalliklarni davolashda foyda-
langan, deydi o'zbekiston xalq tabobati aka-
demiyasi raisi Muhammadjon Hamroyev
Yapon mutaxassislarining fikricha, choy
nurilanish na saraton kasalliklariga
ham shifo bolur chan.

Qadimgi xitoy g'olyormalaridan biri-
da "Choy hushining ruhini kōtaradi, yu-
rakning ishini sonlashtiradi, harchoqni
aritadi, tafakkurni taranlashtiradi, tanani
so g'orni taralaydi, xehni ravshanlashti-
radi" deyilgan. Qadimda choy harbiy sar-
kar dalarga harchoq so changg'ni goldi-
ruvchi, kuch-guvvatni tiklovchi so och-
likka chidashga zarur vosita sifati-
da yordam bergan. Quruq choy tarki-
bida xilma-xil moddalar bor. Choy dam-
laganda uning tarkibidagi moddalar
paynoq suvda erib, choyga rang, tam
kushbōy hid so ōziga xos biologik xu-
ssiyat beradi.

Choyning taxiroq so rangli bōlishi-
ga undagi tanin moddasi sababdir. Shu-
ningdek, choy tarkibida kofen moddasi
ifor mayi bōlib, ular choyni kushkōr qiladi.
Choy nafosat yurak kasalliklari, balki sa-
raton kasalligini oldini olishda ham fay-
dali hisoblanadi. Choykōrlarda ovgat
kaxm qilish tizimining buzilishi so

oshqorxon yallig'lanishi boshqalarga nisbatan ikki barobar kam uchrashi aniqlangan. Bu borada ko'k choy eng yuqori o'runda turadi. ko'k choyning daimiy iste'molchilari bosh og'rig'i, buyrak nafas o'zolari kasalliklari, gon bilan bog'liq kasalliklardan uzoq yurishadi. Gora choy esa gongotuz singiydi. Shu tufayli ganyoq gora choyning jigar bilan bog'liq kasalliklarda g'ol kelishi kuzatilgan. Biroq gora choy sohib yoki ancha uzoq turib g'olsa, urug' shifobaxshligiga putur yetishi mumkin. Mutaxassislar fikriga ko'ra, ovgat paytida choy yoki g'ahua ichish o'ziga tarkibidagi temir moddasining hujayralarga singishiga to'sqinlik qiladi. Choy tarkibidagi tanun moddasi sharo'fati bilan temir va boshqa faydali elementlar organizmga kam miqdorda huzm keladi. Anemiya - kamgona'lik kasalligi kelib chiqadi. Kamilador ayollar ra'fagat ovgat paytida, balhi batamom choydan o'zlarini tiyib turishlari zarur. Chun-

ki choʻy tarkibidagi kofein moddasi homilaning normal rivojiga zarar yetkazadi. Yapon olimlari oʻtkazgan tadqiqotlar natijasida shu narsa maʼlum boʻldiki, chagaleglarning ham xavfli boʻlib tugilishiga koʻp choʻy ichish ham sabab boʻlarkan. Choʻy ichishda ayrim faollashtiruvchilarga eʼtibor buriib borim.

Auval, kuch gachon och goʻringo choʻy ichmang, bu oshqorxon faoliyatiga salbiy taʼsir koʻrsatadi. Oʻto gʻaynag choʻy ichishidan ham saqlaring. chunki kuchli issiq harorat tufayli ichki aʼzolarda kasalliklar kelib chiqishi mumkin.

• Dorini choʻy bilan icha koʻrmang. Negaki, choʻy dorining shifobaxshlik xususiyatini kesadi. 3 yoshgacha boʻlgan bolalarga choʻy ichirish mumkin emas.

Ougatlanish paytida va ougatdan keyinroq choʻy ichmaslikka harakat qiling. Choʻy ichish va ougatlanish orasidagi vaqt 25-30 daqiqaga boʻlishi kerak.

köp turib qolgan choyni ichmang,
chunki uagt o'sishi bilan choy tarki-
bidagi moddalar parchalanib ketadi.
Bulardan ko'rinib turibdiki, kundalik
hayotimizda choy o'zining foydali va za-
rarli jihatlari bilan muhim o'rin egal-
laydi. Shifobahar ichimlik bo'lgan choyni
ichishda o'z miyori va qoidalariga amal
qilish lozim.

Kök choy tarkibida 8 vitamin
guro choydagiga qaraganda on baro-
bar ko'p. Shuningdek kök choyda koffe-
in, tanen, kaxetin, mikroelementlar, ifor may-
lari va boshqa biologik aktiv modda-
lar bor. Ular organizmdagi oksidlan-
ish jarayonlarga yaxshi ta'sir qiladi.
Suv, tuz almashinuvini miyori lashtiradi.
Yurak - tomir tizimi faoliyati tonusini
oshiradi.

Foydali maslahatlar:

- kōh choy aqatni oson parchalaydi, kaxm bōlishini tuzlashtiradi
- kōh choy asabni tinchlantirishi bilan bir qatorda, chehrani ochadi, tano haroratini gishda oshiradi, yozda salqin soqalaydi.
- kōh choydan tōyib ichgan kishining charchoqi ketadi. U hordigni yaxshi chigaradi va mushaklarni sōlimlashtiradi.
- kōh choy kotirani yaxshilaydi, fikrlashni raunlashtiradi.
- kōh choyning yana bir foydali xususiyati gonni susaytiradi, tomirlarni kungaytirib, gon yurishini yaxshilaydi va yo muhimi gondagi kiltlarni toralaydi.
- kōh choy gon bosimini pasaytiradi, chunki badandagi yoglarni yaxshi eritadi va gon tomirni kungaytiradi.
- Shuni unutmangki, kōh choy nafas olishni yaxshilaydi.

- balqamni yumshatib kochirodi va nafas yo'llarini taralaydi.
 - k6k chay gand kasalligini davolashda kundalik chay xizmatini 6taydi qondagi gand xopochalarni kamaytirib, gon tarkibining bir miyorda bolishini ta'minlaydi.
 - k6k chay yuz terisini taranglashtiradi.
 - oyoq tagi girusa, terlasi k6k chay damlamasining bugiga tutish borim. U bilan bor buglansa, ancha davs boladi. shamoxidan oyoq tagiga bechoriga berillama tayyorlab, paypoq kiyib yotiladi.
 - Bosh chorogining oxida gon bosimi oshgan bolsa, k6k chay ichishdan fashgari u bilan boshni bir necha marta yuvish tavsiya etiladi.
- Ma'lumki, k6k chay buyrakni yuvadi, undagi yallig'lanishni davolaydi, hamda buyrak shamollaganda, xitmani terda fashiradi.

Yana kōh choy gora choydan foydali chunki u tabiiy hech qanday bōyoglar-siz va yana ochchiq kōh choy damlamasini kuniga 3-4 marta quyosh nuri ostida bogarib badariga sursa badarni oqaradi. kōh choyri muntazam ravishda ichsa yani saratan kasalligi-ga chalinish miqdori judayam pasayadi. Eng xōr choy bu kōh choydir.

- Tishlarning soglom bolishi uchun tur-tur choy ichib turish kerak, choy tartibidagi ftor tish kasalliklarini oldini oladigan eng yaxshi vosita hisoblanadi.

- Kusurburar kōp toshadigan yogli fir-lar mahiyatini yaxshi ushlamaydi, bunday turini tozalash uchun choydan losyon tayyorlab olishingiz mumkin, mo'darliruziga 2 osh qoshiq choy solib damlanadi va bir necha limon sharbati pōshiladi. Bunday losyon bilan ertalab-ri yuzni artish mumkin.

-Salbiyan yuzga ing yaxshi usita choy-
dan kompres qilish kerak. Buning uchun
guruq choyni dohadan tikilgan kaltacha
solib qaynat qunga batirib dinadi va
sal sovgandan keyin kaltachasi bilan
qayiladi, yuzga qayib ustidan sochiq
bilan qopib qayiladi. Buzi friga yax-
shi ta'm dishi uchun yuzda 10 dagiga
tutib. turing, kompyutorda bep ishlay-
diganlar ko'zlariga dam burish uchun
qaynatilgan choy kaltachalaridan foy-
dalanishlari mumkin. Bu kompres qo'ng-
larga 10-15 dagiga qo'yib turadi

Naugitontik himsoli - kōh chay shargdo
gadim zamanlardan yoshartiruvchi ichim-
lik sifatida gadrarib kelingan. U em-
muri tetra mustahkamlaydi, organizmni
faydali dardmondori va mikroelementlar
bilan to'yintiradi va xatto orishga yor-
dam beradi. Chay barglarida kuchli an-
tioksidant hisoblanuvchi katexin moddasi
mavjud. Kosmetologik komponent sifatida
turli yosh va turiga mos kelinishi bi-
lan ajralib turadigan bu o'simlik bazo-
lari teri parashining oldini oladi va er-
kin radikallarni yemirib, yuz rangini
yaxshilaydi, ajinlarni tekislaydi va teri-
ni taranglashtiradi. Arzon va samarali
tonik 4 chay qoshig' ochchiq dōk chay-
ga 1 chay qoshig' limon sharbatini ara-
lashtirib, turiga surtilsa, u mayin tar-
tib buyinchalik taranglashtadi. Ajin-
larga qarshi nisob bir chay qoshig' kōb
chayni 0,5 stakan qaynagan suvda 30
daqiga damlatib, surtib olinadi va 2 osh

goshig un bir dona tukum sarigini
aralastirib yuzga surtib qoyiladi. Ora-
dan 20 dagiga o'tgach yuzni iliq suu-
da yuvish kerak. Agni charklechi, yosh-
likni saqlavchi yong'oq, E vitamini (to-
koferol) yoshartiruvchi kosmetikaniy
asosi hisoblanadi. Uni erkun radikallar
va stressdan ariyat chekayotgan tri-
ni putgaruvchi serb foyogchaga qyas-
lash mumkin. Ammo tarkibida E vita-
min mavjud kremlardan foydalanish-
ning o'zi kifoya emas. Terini "ichkari-
dan" ham oziqlantirish zarurligini unu-
mang. Bilsangiz har bir odamni E vi-
taminiga bog'lan kundalik ehtiyoji 15 mg.
dir. Biroq kuzingi paytda demlar ushbu
dardmenderining foydali xususiyatlarini ino-
batga olgan holda bu miyorni 100 mg.
gacha ko'tarish lozimligini ta'kidlash maq-
sd. Shu ma'noda E vitamini bo'y yan-
g'oq va pistani ko'proq yigan ma'gul

IV - Bob kosmetik kremlarning sifatini baholash.

- 4.1 Tashqi ko'rinishi va rangi buyum oynasiga yuzga pauzat qilib suriladi. Rangi va tashqi ko'rinishi baholanadi. Tesh va mayun surtilishi crimay gongan zararlalari bo'lmasligi kerak.
2. Kidi organoleptik baholanadi. Kidalab ko'riladi.
3. Bir xil aralashganligini aniqlash. Teyyorlangan kremni har xil qismidan namuna olib gurullanmagan hoz bilan tekshiriladi.
4. Surtilishini aniqlash. Bu uchun bosh barmog va ko'rsatkich barmog yordamida tekshirilayotgan kremdan namuna olib, chap qo'lning bosh barmogga surtib ko'riladi. Krem asos tashqi ko'rinishi tuzga surtilishi kerak.
5. Turqunligini aniqlash. Kremni solodilnik mux sonasiga (-16°C) 1 sutkaga qo'yib songra termostatga qo'yiladi. Unda krem pauzatlarga asialmasligi kerak.

kolloid turgunligi aniqlash.. sentu su-
gaga solingan krem 5 minut davom-
muda 600 min / ayl ferkida aniqlanadi.
Bunda krem qavatlariga ajratilmasligi
kuat.

7 pH ko'satkiuchuni potkurumetuk unu-
da aniqlanadi

4.2. Tashqi korinuh

krem tarkibi.	tashqi korinuh.	Surti Istih
1.	rangi sariq	Hidi yogimb Yengil
2.	sariq	yogimb Oson
3.	sariq	yogimb Yengil
4.	sariq	yogimb Oson

4.2. kolloid turgunligi

kolloid turgunligi	Harorat turgunligi
Suvi Sano.	Mayli fo- 20 g'alinligi
2	0,56
2	0,54
1.	0,45
1	0,45

Umumiy xulosalar

1. "Burunchi marka ko'p komponentli, kunduzgi va tungi" kosmetik krem tarkibi ilmiy asosda tanlandi va texnologiyasi yaratildi
2. Kosmetik kremning sifat ko'rsatkichlari: rangi, hidi, haroratga turqunligi, kolloid turqunligi, PH aniqlandi.
3. Kosmetik kremning quyosh nurlaridan himoya qiluvchi xossani I-I laboratoriya usulida SF da aniqlandi. Bunga binoan pasta mayi saqlovchi kremda 4B filtri xossani mavjud bo'lib, kunduzgi krem deb belgilandi. Tayyor mayida 4B filtri xossani hechik bo'lganligi uchun "Tungi" krem deb ta'kid qilindi.
4. Ta'kid qilinayotgan kremning saqlanishi tabiiy usulda o'rganildi. Sifati baholandi. Saqlanish muddati 6 oy deb belgilandi.

9. Прибытков Юлия, 100 рецептов красоты и здоровья Питер 2003-4100.
10. Прибытков Юлия "косметика косметологов", Виль, Санкт-Петербург 2003-4100.
11. Убаров А. Ю. Фармацевтик книга Фармацевтика институтами тамо-башари учун дарслик. Абу Али ибн Сино * 1996 у - 511 б.
12. Маматшино С. Юлтевай дуаи Раствор - на Вану Фетиша 2004-1280.
13. Котуратъева Ф. С. Фармакология ле-карствынаи форми. Москва Медици-на 1991-496 с.
14. Кошечникова А. Ф. Косметика * Фетиша 2007-215 с.
15. Красова Г. Г. Мураббй и. б. Фармацлия * 1974 Г. 77. с-57-55
16. Кошечникова Кошечникова Ю. И. "спре-венти по дерматита - косметологич" Москва 2007-290 с.
17. Демидов П. В. "косметологич" му-параты процедури, пластический

Москва, 2005-638с

18. Механов С.М. Исудбаев М.У.
Курчиддинов А.И. "Паттер форм тур-
лари технологияси" олий билимлох-
лари талабалари учун дарслик. -
ИБН сино тиббиёт камп 1994
19. Мирошлов М.М. "Илгирги ре-
паратлар технологияси, фармацев-
тика талабалари учун дарслик
Т. ИБН сино 2001-368 б.
20. Мунирова Ф.Т. Алиев К.У., Юнус-
ходжаев А.Н. Гашпудатова А.Д. Уз-
мани вийни ва комплексного соери-
ниши минна тельвауриниши и
тельвауриниши у крас. Фармацев-
тиксини журнал №3 2001
21. Мартини А.Г. Русак А.В, Шиго-
ва И.Е. "Технология лекарственных
форм" - Санкт - Петербург. 2004. 424с
22. Машковскии М.И. Лекарственные форм-
ва "М. медицина 1995. Г. 1 6624
23. Муромцев А.И. Савченко И.И.

Хим - фармацевт журнал. 1985 №9

24 Мурабиди И.А., Красово Г.Г. «Фармац»
1974 №4 с 14-18

25. Пулатова Т.П. Коллатов. К.И.
«Фармакогнозия амалиоти фарм.
инс. табашарч устун дув куман-
ла». Т. Абд. Вил ибн Сино коллатов
кашират. 2001-3600

26. Писцова. И.И. Ажишкин И.С. сов-
ршенные аспекты. использование и
производство масел и масел 1980.

27. Тилонов. И.А. Ярны К.Т.Т. «Техно-
логия лекарств». Карков: изд. ИРЯИ
Золотые страницы - 2002. 70г.

28. Писцова. И.И. Ажишкин И.С. ле-
карственная форма и терапевти-
ческая эффективность лекарств.
И. 1974. с 9-29

29. Толстиков Г.А. Балтица А.В.
Муринов Ю.И., Рабырова В.А. Толсти-
кова Т.Г., Багдарев И.А. // Хим-фар-
мацевт журн. 1991. Т-25 с 29-32

30. Толстиков. Г.А., Муринов Ю.И.

Баитина. А. Л. Давырова В. А., Толстикова Т. Г., Лаурево, О. Н. // хим - фармацевт журн. 1990. Т 24. с 26-27.

31. Толстиков. Ф. А., Борзев Ш. Ч., "Глицеррициновая кислота." "Алма-Ата" Наука 1996. с 216

32. Ташпулатова А. О., Камбаров К. Ч. Юнусовтарай А. Н., синтез исследованные количественные соединения кобальта и глицеррициновой кислоты. "журнал "химия и фармацевтика" № 297007

33. Ташпулатова А. О. Юнусовтарай А. Н. "координационные соединения" в сборнике тезисов докладов научной конференции посвященной 90-летию со дня рождения профессору Ш. А. Азизова "Биоактивные вещества, синтез, изучение и применение" 1-7 мая 2007. Ташкент Узбекистан с-40-01.

34. Холматов. У. Х., Ахмедово У. А. "Фармакогнозия" Таббихи олий дубу

юртлари талаботлари ушунга дара-
сли. Т. ИБН ани қолларини Н.И.Б.
1995-6235

35. Юнус қоджаев А.Н. Хашимов. К.В.
Тошпулатова. А.Ю. "О соединении ко-
бальта с мышьяковидной кисло-
той" тезисы докладов XIII Между-
народного съезда по общей и прикладной химии 21-26 сентября 2003г.
Казань Татарстан с 45г

36. Юнус қоджаев. А.Н. Тошпулатова. А.Ю.
"Комплексное соединение мышьяковидной
кислоты с некоторыми бисметал-
лами" тезисы докладов XI Российско-
го национального конгресса "Химия
шарта" 19-23 апреля 2001г.
Москва Россия с 84г.

37. <http://www.Sofokor.com.ru/overview.htm>

38. <http://www.labingo.ru>

39. <http://www.med-trust.ru/pls/about/index.html>

40. <http://www.med-trust.ru/pls/farmopravochnik/index.html>.